

УДК 004.738.52

Актуалізація ролі розвідки відкритих джерел інформації (OSINT) у структурі підготовки інформаційних аналітиків-міжнародників

Гулай В. В., д.політ.н., зав. каф. МІ

Ніколаєв С. М., к.т.н., доц. каф. МІ

Національний університет «Львівська політехніка»
(вул. С. Бандери, 12, м. Львів, 79013, Україна)

У якості засадничого положення можна прийняте розуміння того, що інноваційно-інформаційна парадигма глобального розвитку визначає, серед іншого, практику становлення інноваційної цивілізації, функціонування глобальної інфраструктури на основі впровадження інноваційних технологій, формування глобальних інтелектуальних ресурсів та інформаційного середовища, розвиток інноваційної економіки і бізнесу, реалізацію влади, глобальну комунікацію мас-медіа тощо [1; 2].

Вибухове зростання кількості та якості інформації зумовлює потребу все більш інтенсивної оптимізації моделей підготовки фахівців за освітніми програмами «Міжнародна інформація» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», що безпосередньо залучені до процесів створення, зберігання, управління інформацією або складовими цих процесів у міжнародному та національному вимірах.

Засвоєння навичок роботи з відкритими ресурсами істотно розширює для них межі подальшої професійної діяльності інформаційних аналітиків-міжнародників вже на першому (бакалаврському) рівні здобувачів вищої освіти.

В цих умовах особливої ваги надуває така дисципліна як розвідка на основі відкритих джерел (Open source intelligence, OSINT), що у вузькому розумінні включає пошук, збір та аналіз інформації, отриманої із відкритих джерел.

Отже, OSINT є однією із форм процесу організації та управління збором розвідувальних даних (Intelligence Collection Management), що включає їх пошук і відбір із публічних загальнодоступних джерел, добування та аналіз інформації, формування розвідувального документу для прийняття відповідного рішення. Формування поняття OSINT відбувалося шляхом трансформації поняття «інформація з відкритих джерел» (open source information (OSIF)). Концепція OSINT вказує лише на загальнодоступність джерела (на відміну від секретних джерел та джерел з обмеженим використанням), і не пов'язана безпосередньо з поняттям open source або public intelligence [3].

До переваг OSINT, на відміну від інших видів розвідки, відносять: доступність джерел інформації (для використання джерел інформації OSINT не потрібно проводити спеціальних заходів або створювати складні технічні розвідувальні системи, потрібно тільки знати, де і що шукати); обсяг джерел інформації (об-

робляє величезний обсяг інформаційних ресурсів, який продовжує інтенсивно зростати); різносторонність (враховуючи постійне збільшення доступних інформаційних ресурсів в світі, за допомогою OSINT можна задовольнити більшість інформаційних потреб споживачів розвідувальної інформації); оперативність отримання (високий ступінь відновлення інформаційних ресурсів, коли відстеження змін обстановки, об'єктів розвідки в реальному масштабі часу); легкість подальшого використання (будь-які таємниці прийнято оточувати бар'єрами грифів секретності, принципів ізоляції інформації і особливих режимів доступу, що надзвичайно ускладнює взаємодію та передачу інформації у зацікавлені структури); вартість отримання (наприклад, частка витрат на розвідку з відкритих джерел у розвідувальному бюджеті США складає лише близько 1%) [4].

Таким чином, у процесі трансформації змісту підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні» у Львівській політехніці як одному із провідних технічних вузів України та Східної Європи доцільним є ширше засвоєння OSINT-технік у низці суміжних дисциплін професійної підготовки.

- [1] *Картунов О. В., Маруховський О. О.* Інформаційне суспільство: аналіз політичних аспектів зарубіжних концепцій. Монографія. – Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2012. – 344 с.
- [2] *Макаренко Є. А. та ін.* Інноваційний потенціал України в міжнародних відносинах. Монографія. – Київ: Центр вільної преси, 2014. – 284 с.
- [3] *Кожушко О. Я.* Розвідка відкритих джерел інформації (OSINT) у розвідувальній практиці США. Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм. – 2011. – Т. 2, № 4. – С. 68–74.
- [4] *Жарков Я. М., Васильєв А. О.* Наукові підходи щодо визначення суті розвідки з відкритих джерел. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – 2013. – Вип. 30. – С. 38–41.